

Bosákův pumlič

Populární sportovní komentátor Jaromír Bosák miluje starý Vančurův jazyk, přitom „jede“ na vlně moderních technologií, radí komiksákům a zhusta žíví sociální síť.

Fotbalový a golfový komentátor Jaromír Bosák vydal desítku knih, na trhu je však čerstvě jedna, na níž spolupracoval v nové úloze odborného poradce: komiks Hrdinové. V obrázcích s bublinami přináší příběhy Panenky, Bicana, Bergera nebo Pláničky, které se nesoustředí na jejich fotbalové mistrovství, ale na morální hrdinství.

Překvapil Vás některý z těch příběhů?

Žádný. Zní to nafoukaně, ale já ty příběhy znám. Ostatně proto si mě autoři jako poradce vybrali. Ale v knize jsou samozřejmě silné momenty, třeba u Josefa Bicana.

Povídejte.

Kopal v Rakousku, přišli za ním ze Slavie, babičku a dědečka měl v Československu, tak přestoupil. Pak na něj nastoupili Němci s nabídkou s velmi černým podtónem. To bylo za protektorátu a chtěli po něm, aby reprezentoval Říši. Když tehdy za někým přišli s čímkoli chlapi v dlouhých kožených kabátech, přestávala legrace. A on je klidně odmítl. Že je Čech. Mohl se mít jako prase v žitě, ale on to neudělal. A stejně tak se neohnul před komunisty. Jeden z nejlepších fotbalistů všech dob šel k lopatě. Byl to člověk, který se nesklonil. Takové případy by se měly ukazovat. Nebo Jan Berger.

Který hrál za komunismu ve Spartě.

Prošel si šíleným osudem. V roce 1983 mohl jít do Realu Madrid, ale to bylo za bolševika nereálné, musel by utéct, jako to udělali někteří hokejisté. Jenže on měl poměrně rozvětvenou rodinu a nechtěl tu nechat rodiče napospas. Pak urazil v hospodě hlavu státu, kvůli Husákovi musel do vězení, a protože už měl tehdy problémy s alkoholem, musel nakonec nastoupit i na protialkoholní. Na konci kariéry se dostal do Curychu.

A to mohl? Bylo to ještě pořád za Husáka.

Existovala klauzule, že reprezentant může odejít do zahraničí, když je mu víc než 32 let a má odehraný určitý počet zápasů doma, což on splňoval. To bylo v roce 1986. Jenže už nebyl v takové formě. Dnes hrají fotbal kluci, co jsou starší, než byl tehdy on, ale tenkrát prostě platilo, že po třicítce je člověk starý.

Jak se mu ve Švýcarsku dařilo?

V Curychu hrál fotbal na nejvyšší profesionální úrovni, pak na nižší úrovni a k tomu trénoval, ale aby se uživil, pracoval jako malíř pokojů. Pak se vrátil do Čech a živil se stejně. Mluvil jsem s nějakými lidmi, kteří měli od slavného fotbalisty Bergera vymalovaný byt. A říkali, že to bylo to nejlepší, co je mohlo napadnout. Dělal sám, všechno uklidil, odevzdával stoprocentně vymalovaný a uklizený byt, jak se to ve Švýcarsku naučil. Netvářil se jako hvězda, dělal práci, která ho živila a kterou uměl. Mohl chodit s nosem nahoru. František Plánička dochtal mistrovství světa se zlomenou rukou, i to je hrdinství, pro brankáře je to problém, bolí to. Ale Berger zůstal svůj a byl za sebe zodpovědný. Nechtěl, aby mu někdo pomohl, ale pomohl si sám. Existují však i jiné typy hrdinů.

Jak to myslíte?

Když vidím Pavla Nedvěda, který se stal celosvětovou fotbalovou celebritou jen vlastní pílí a proto, že se vykašlal na všechny diskotéky a nešel pařit, místo toho navíc trénoval, dřel jako kůň, někam to dotáhl, říkám si, že i tohle je svým způsobem hrdinství. Mohl si dát panáka nebo táhnout mejdan tři čtyři dny, jak se občas stává, ale nebyl by tam, kde je.

Je nějaký příběh ze současnosti, který v knize chybí, ale patřil by tam?

Mně by se líbil velký příběh Jana Kollera.

V čem je Koller hrdina?

Měl to složité, přišel jako dvoumetrový habán na Spartu mezi největší hvězdy, které mu dávaly strašnou sodu. Dodnes o tom nerad mluví. Po roce odešel. Do Belgie, našel lidi, kteří mu věřili, začal na sobě makat. Nikoho tam neznal, tak chodil jen trénovat a pracoval na sobě. Je z něj nejlepší střelec reprezentační historie. Byl na sebe přísný a dokázal se obrnit proti tomu, že se mu doma směli. Mohl odejít se sklopenýma ušima, ale neudělal to. Když se stádo vrhne na toho nejslabšího, je to samozřejmě špatně. Ale neznamená to konec.

Koller dnes už nehraje, ve fotbalovém důchodu nemusí být malířem pokojů. Jak fotbalisté prožívají konec kariéry?

To je individuální, ale je pravda, že hodně sportovců vnímá konec kariéry jako polosmrt. Většina z nich se věnuje jenom sportu. A pak najednou vstanete a nejdete na trénink, nevíte, co s časem. Někdo jde trénovat děti. Někdo má vyděláno tolik, že si už jen užívá.

Je to špatně?

Vůbec ne. A rozumím tomu – třicet let neměli volný víkend, dřeli, tak si začnou užívat, jezdí po světě, koupí si člun, hrají golf, cokoli. Jenže řada vrcholových sportovců touží po dalších výzvách. Většinou jdou trénovat, byť by třeba kvůli penězům nemuseli.

My laici máme představu, že fotbalisté si na důchod vydělali závratné peníze.

Vidíte, a Angličané mají studii, ze které vyšlo, že snad 75 procent profesionálních fotbalistů má po konci kariéry finanční problémy, že zkrátka nebyli připraveni na přechod do jiného módu. Někteří začnou podnikat, ale často se stává, že skončí v dlužích. V každém případě po konci fotbalové kariéry čeká fotbalistu ještě zhruba čtyřicet let života, na který musíte mít program.

Většina příběhů Hrdinů se odehrává před několika desetiletími nebo i před sto lety. Neměl jste problémy se starou češtinou?

Komiks je psaný moderní češtinou, ale ani s prvorepublikovou češtinou bych neměl problém. Jako kluk jsem přečetl všechny tehdejší knihy o Bicanovi, Pláničkovi, knihy Iva Viktora, Zlé knihy Fotbalu, publikace Vítězslava Houšky o Spartě a o Slavii. U něj s emi moc líbilo, že uvádí v historických pramenech úryvky z dobových novin. To je nádherný jazyk. Ostatně dodnes je mojí nejoblíbenější knihou Vančurovo Rozmarné léto. Četl jsem ho stokrát. Bohužel tímhle jazykem nemůžu komentovat. To by mě zastřelili po třech minutách a ještě by mě pověsili pro výstrahu.

Fotbal komentujete skoro třicet let. Média se za tu dobu dramaticky změnila. Jak se na to dá reagovat?

Televize se dramaticky mění, to je pravda. A ani řada lidí v televizích si neuvědomuje, jak moc. Lineární televize je záležitostí našich rodičů nebo nás, ale ne budoucnosti. Dřív byl televizní program servírovaný divákům i s oblohou a jednoduše. V řádu let si ale budou lidé sestavovat svůj televizní program na chystá televizi sami, budou se dívat, na co chtějí a kdy chtějí. Už si nebudou sestavovat svůj denní plán podle toho, že musí být večer doma na zprávy, pustí si to třeba o půl hodiny později. Od A do Z si ho složí sami. Vlastně ne, od A do V, do Z to nejde.

Proč?

Co jediné zůstane nedotčené? Sportovní vysílání.

Přímé přenosy!

Přesně tak. Sport je teď a tady. Když máte přenos v osm večer, lidi si ho pustí přesně v osm večer, jako kdyby šli na osmou na stadion.

Nepustí si ho ze záznamu o dvě hodiny později?

Tím by přišli o tu hlavní emoci, ochudili by se o tu možnost být u toho. Kromě toho už by v tu chvíli věděli, jak to dopadlo. Myslím, že sport bude tou nedotčenou osou, kolem které se bude v budoucnu televizní program v domácnosti skládat. Třeba zpravodajství můžete najít jednoduše na internetu, přibývá serverů, které pokrývají minimálně domácí scénu, na dobrý mobil už dneska natočíte cokoli.

Na rozdíl od fotbalového zápasu.

Ano. Byly tu dokonce takové vychytávky, že si diváci mohli na hodně chytré televizi přepínat kamery z fotbalového hřiště. Hodně se s tím blblo, bylo to báječné, měnit pořád

úhel pohledu, skákat sem a tam, až do chvíle, než divákům začaly utíkat góly. Když si přenos člověk sám „stříhá“, přichází částečně o ten zážitek, je to přece jen náročnější, musíte se s tím trochu naučit, cvakáte, ono vám to nejde, třískente s tím – a mezitím se na hřišti dějí věci, které nevidíte. Nebo si je minimálně nevychutnáte v celkovém příběhu.

Přestože jste hlavně televizní tváří, jste hodně aktivní na sociálních sítích. Jak to vzniklo?

Když jsme jeli v roce 2012 na mistrovství do Polska a na Ukrajinu, chtělo vedení televize, abychom byli aktivní na sociálních sítích a uveřejňovali střípky ze zákulisí. Když do Charkova neletělo letadlo, napsal jsem o tom. Baví mě Facebook i Twitter. A za výborný kanál považuju Youtube.

Bosák jako youtuber?

Nesmějte se, je to možné. U Youtube už dávno neplatí, že unese jen devadesátivteřinový šot, který má rozřezat lidi. Klasický televizní obsah se bude měnit, vítězit začnou internetové formáty, třeba právě vysílání na Youtube.

Vy máte zkušenosti i s počítačovými hrami, nadaboval jste třeba Fifu. Jaká to byla práce?

Mnohem méně atraktivní, než se zdá.

Jak to?

Sedíte ve studiu v kobce a tam vám nabíhají výroky, co máte říct. Stovka, tisíc, dva tisíce, tři tisíce. Že hráč ten a ten vystřelil na bránu, to musíte říct pěti možnými způsoby. Smutně, vesele, hodně emocí, klidně. Nevidíte reálně žádnou situaci, tu přiřadí software. Je to otročina. Vtípků jsme tam s kolegou propašovali jen maličko, jazykové mutace musejí odpovídat anglickému originálu.

Hrajete? Myslím na počítači?

Počítačovou hru jsem nikdy nehrál. Mě to neláká. Nikdy jsem to nezkusil. Ale existují třeba televizní kanály, které přenášejí právě počítačové hry. Dokonce se uvažuje o tom, že vybrané hry budou zařazeny na olympiádu. To je mimo moje chápání. Jsem prostě jiná generace, první počítač jsem viděl v pětadvaceti.

Liší se generace, která na počítačích vyrostla, od té vaší?

Generace, která vyrůstá s tabletem v kočárku, komunikuje jinak. Třeba mě mrzí, že trpí čeština. Současná dorůstající generace komunikuje poetikou počítačových her, ne poetikou starých knih, když to srovnání přeženu. Za pár let už mi nebudou rozumět.

A jsme zpátky u toho Vančury.

Když já archaismy miluju, je to bohatství. A záměrně je někdy, byť s mírou, zařazuji do vysílání.

Komentujete fotbal ve staré češtině?

Třeba říkám někdy meruna. Nebo pumlič.

Rozumí vám diváci?

Někdy ano, ale někteří mi píšou na Facebooku a ptají se, co to je pumlič.

A co je to ten pumlič?

Za první republiky se tak říkalo jednoduchému balonu nebo prostě míči jako takovému.

